

τῶν κατέπνιγε τὴν λύπην, ἣν ἕκαστος ἡσθάνετο ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν συγγενῶν του. Τελευταῖον τὸ μικρὸν τάγμα συνεπληρώθη ὑπὸ δούλων ἐξοπλισθέντων κατὰ διαταγὴν τοῦ στρατηγοῦ. Ἀπαντες οἱ ὅπλοφοροῦντες ἐν συνόλῳ ἀπετέλεσαν δύναμιν χιλίων ἀνδρῶν.

Ὁ Εὐξενίδης διέταξε τοὺς στρατιώτας νὰ μείνῃσι τὴν ἐσπέραν καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἐνόπλιοι, ἔπειτα εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν του, ὅπου πρῶτον ἔλαβε τὸ τέκνον εἰς τὰς ἀγκάλας θωπεύων καὶ κατασαζόμενος αὐτό. Κατόπιν ἡ Τελέσιλλα ἔπλυνε τὰς πληγὰς του, περιέδεσεν αὐτὰς ἐπιμελῶς καὶ τῷ παρῆνθεν εἶτα τροφὴν καὶ ποτόν. Μετὰ τοῦτο ἐπλησίασεν αὐτὸν ἐρυθριώσα μετριοφρόνως καὶ τῷ ἔδειξε τὸ νέον πολεμικὸν ἄσμα, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου εἶχε τελειώσει.

Ὁ Εὐξενίδης ἐνεθουσιάσθη ἐκ τῆς ὥραιας καὶ ἀφελοῦς γλώσσης, τῶν ἰσχυρῶν ῥυθμῶν καὶ ὑπὸ τοῦ ζωγραφικώτατα ἐκφραζομένου ἐν τῇ ᾠδῇ θερμοῦ πατριωτισμοῦ. Ἐλαβεν ἀμέσως τὸ χειρόγραφον καὶ ἐξελην παρέδωκεν αὐτὸ εἰς τὸν Μένωνα. Τὴν αὐτὴν ἔτι ἐσπέραν ἡκούσθησαν εἰς τὴν ἀγορὰν αἱ ᾠδικαὶ ἀσκήσεις τοῦ τάγματος, ἐκμανθάνοντες μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὸ νέον ἄσμα, ὑπὸ τὸ μέλος τοῦ ὁποῖου ἤθελεν ἐξέλθει τὴν ἐπαύριον εἰς τὸν ὑπὲρ πατρίδος θάνατον.

III.

Τῇ ἐπομένῃ πρωτῇ συνεκάλεσεν ὁ Ἀργεῖος βασιλεὺς πολεμικὸν συμβούλιον, ἔνθα ἀπεφασίσθη νὰ μὴ περιμείνῃσι τὴν ἐπίθεσιν τῶν Σπαρτιατῶν κατὰ τοῦ Ἀργους, ἀλλ' ἅμα ἵδωσιν αὐτοὺς πλησιάζοντας νὰ προτιμήσῃσι διὰ τολμηρᾶς ἐξόδου τὸν ἐν τῇ μάχῃ θάνατον ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν.

Ἐναντίον τῆς ἀποφάσεως ταύτης ὁμῶς ἐκηρύχθη ὁ Μένων, ὁ ὁποῖος θέλων νὰ κερδήσῃ τὴν εὐνοίαν τοῦ Κλεομένου διανοεῖτο νὰ παραδώσῃ ἀμαχητὶ τὸ Ἄργος εἰς χεῖράς του.

Τῇ ἐπαύριον ἀνηγγέλη ἡ προέλασις τῶν Σπαρτιατῶν, στρατοπεδευσάντων πρὸ τῆς πύλης τῶν Μυκηθῶν, πεντακόσια βήματα μακρὰν τῆς πόλεως. Ἀμέσως τότε οἱ Ἀργεῖοι στεφανηφοροῦντες ἐξώρμησαν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Εὐξενίδου, καὶ ἀλαλάζοντες ἔψαλλον τὸν παιῖνα ἀκολοθουσῶν τῶν γυναικῶν καὶ νεανίδων, αἵτινες παρετάχθησαν παρὰ τὰς πύλας τῆς πόλεως καὶ ἐνεδάρρουν τοὺς συζύγους καὶ ἀδελφούς, ἄδουσαι καὶ αὐταὶ τὸν πολεμιστὴριον ὕμνον τῆς Τελεσίλλης.

Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ παρετάχθησαν καὶ οἱ Σπαρτιάται καὶ ἐσχημάτισαν ἐνώπιον τῶν Ἀργείων σιδηροῦν καὶ ἀδιάρρηκτον τεῖχος. Ὁ Κλεομένης διέταξεν οὐδένα νὰ φωνεύσῃσιν, ἀλλὰ μόνον νὰ περικυκλῶνσι τοὺς ἐπιτιθεμένους καὶ νὰ αἰχμαλωτεύσῃσιν αὐτούς. Ὁ ἴδιος ἴστατο εἰς τὸ μέσον τοῦ δεξιοῦ κέρατος ἔχων πλησίον του τὸν Ἀργεῖον Νικίαν, παρ' οὗ εἶχε λάβει περὶ ὧων ἀκριβεῖς πληροφορίες. Καίτοι μόλις ὑπερβάς τὸ

πεντηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, κατέστη ἐν τούτοις πολὺς τὴν κόμην. Τὴν ἀνάστημα μικρὸς καὶ φέρων μέλανα, ἀποκεκαρμένον πύγωνα, ἐφαίνετο ἡδὴ μικρότερος καὶ ἀπαισιώτερος μετὰ τῶν μελανῶν καὶ βλοσυρῶν ὀφθαλμῶν του. Τὸ πρόσωπόν του ἦτον ἰσχνόν, σύννου καὶ ἀνήσυχος περιέστρεφε τῆδε κάκεισε τὰ βλέμματά του ὡς εἰ πιεζόμενος ὑπὸ δυσαρέστου προαισθήματος. Ἀπὸ τῆς ἐν τῷ ἱερῷ ἄλσει σφαγῆς ἡ ὕπνος τὸν ἐγκατέλειπεν, ἀντ' αὐτοῦ δ' ἐβασάνιζον αὐτὸν ἀδιαλείπτως φρικώδη ὄνειρα, καθ' ἃ ὅτε μὲν ἤκουε τὰς κραυγὰς τῶν καιομένων, ὅτε δ' ἔβλεπε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὀφθαλμοῦς τῶν ψυχορραγούντων, ἄλλοτε δὲ ἐξανίστατο ἐκ τοῦ κρότου τῶν πιπτόντων δένδρων. Διέταξε τὸν ἀργυρώνητον δούλον του νὰ θέσῃ τὸ ἐσπέρας παρὰ τὴν κλίνην του δοχεῖον πλήρες οἴνου βαρέος καὶ ἀκράτου, καὶ τοῦτον ἔπινε διαρκούσης τῆς νυκτός. Ἐν τούτοις μάλιστα τὴν κατέφευγεν εἰς αὐτόν, διότι ὅσον περισσότερον ἔπινεν, ἄλλο τόσο φοβερώτερα ἐγίνοντο τὰ ὄνειρα καὶ αἱ ὀπτασίαι του. Πολλὰκις ἠγείρετο κἀνιδρῶς καὶ κραυγάζων περιεφέρετο ἐντὸς τῆς σκηνῆς, ὥς οὐ ἀνέτελλεν ἡ αὐγὴ.

Ὅτε εἶδε τὸ πλῆθος τῶν ὀπλισμένων γυναικῶν καὶ ἤκουσε τὸν παιῖνα τῶν Ἀργείων ἡ ὄψις του ἐφαιδρύνθη ὀλίγον. Ἀνεμνήσθη τῆς νεότητός του, ὅτε μετὰ τῶν ἄλλων ἐφήβων τῆς Σπάρτης συμμετείχε τῶν συσσιτίων καὶ ἐδιδάσκετο τὰ ἄσματα τοῦ Τυρταίου, ἀνεμνήσθη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν ἀγνὸς καὶ ἀκηλίδωτος ἔδιδε τὸ παραδειγμα τῆς σωφροσύνης καὶ τῆς ἀνδρείας εἰς τοὺς ὁμήλικάς του.

— Ἀπὸ πότε ἀποτελεῖται ὁ στρατὸς τῶν Ἀργείων ἐκ γυναικῶν, καὶ τίς εἶνε ὁ ποίησας τὸ ὥραϊον τοῦτο ἄσμα, ὦ Νικία; ἤρώτησε τὸν συνοδόν του.

— Ἵσως ἡ Τελέσιλλα, ὑπέλαβεν οὗτος, ἡ σύζυγος Εὐξενίδου τοῦ στρατηγοῦ, ὅστις μόλις ἐσώθη ἐκ τῆς ἐν τῷ ἄλσει σφαγῆς καὶ ἤδη, ὡς βλέπει, ὀδηγεῖ τὸ πρῶτον τάγμα, καίτοι φέρων βαρὶ τραῦμα κατὰ τὴν χεῖρα.

Μετὰ μικρὸν αἱ πρώται τάξεις τῶν Ἀργείων ἐπετέθησαν ἀκατάσχετοι, ἀλλ' ὁ ὀδηγὼν τοὺς λοιποὺς μαχητὰς Μένων, αἰσχυρῶς προδοὺς τὴν ἰδίαν πατρίδα, δὲν ἠκολούθησεν αὐτοὺς καὶ διέταξε νὰ σημάνωσι τὸ ἀνακλητήριον, οὗτω δὲ ὁ ἀτυχὴς Εὐξενίδης μόνος μετὰ τῶν ἑταίρων του ἐγκαταλειφθεὶς περιεκυκλώθη καὶ ἀφωπλίσθη ὑπὸ τῶν πολέμιων.

Ἵποχωρήσαντος τοῦ προδότου Μένωνος εἰς τὸ Ἄργος συνεκλήθη κατὰ πρότασιν αὐτοῦ δεύτερον πολεμικὸν συμβούλιον καὶ ἐν αὐτῷ ἀπεφασίσθη νὰ μὴ γίνῃ πλέον ἄλλη τις ἐχθροπραξία κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, ἀλλὰ νὰ παραδοθῇ ἡ πόλις ἅμα ὡς ἡ Κλεομένης πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πέμψῃ κήρυκα εἰς τὸ Ἄργος.

(ἐκ τοῦ γεμ. ὑπὸ Ἑλένης Ν.)

(ἔπεται συνέχεια).

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΙ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Κοραΐ).

— „Ἵβρις φυτεύει τύραννον“ εἶπεν ἕνας ἀπὸ τοῖς ποιητάς μας. Αἱ κατὰ μέρος ὕβριστικαὶ ὑπερβολαί, καταφρονήσεις καὶ ἀνιστότητες πολίτου πρὸς πολίτην, φυτεύουσιν, ποτίζουσιν καὶ ριζοῦν τοὺς τυράννους. Μὴν ὑποφέρετε διὰ τοὺς οἰκτειρομένους τοῦ Θεοῦ, φίλοι ὁμογενεῖς, νὰ φυτευθῇ τοιοῦτον δένδρον ἀναμεταξύ σας. Αὐτὸ δὲν ὁμοιάζει τὸ ἄλλα δένδρα· ἀφοῦ μίαν φορὰν φυτευθῇ, οὐτ' ἀνομβρία, οὐτε πολυομβρία, οὐτε καύσων, οὐτε παγετὸς τὸ βλάπτει· πᾶσα γὰρ εἶνε καλὴ δι' αὐτό· εἰς ὅλα τὰ κλίματα εὐτυχεῖ, παντοῦ ριζοῦνται εὐκόλως, καὶ εἰς πολλὰ μικρὸν καιροῦ διάστημα ἐξαπλῶναι τὸ φύλλον του, καὶ σκεπάζει τῶν πολιτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ τῆς δουλείας τὸ σκότος, φράσσει τὰς ἀκοὰς καὶ παραλύει τὰς χεῖράς των, ὥστε οὐτε βλέπουσιν, οὐτε ἀκούουσιν, οὐτε δύναμις πλέον μένει εἰς αὐτοὺς νὰ τὸ ξεριζώσωσιν.

— Ὁφελοῦσι τὸ ἔθνος πρὸ πάντων ἡ κοινὴ παιδεία, ὁ φωτισμὸς ὧων τῶν μελῶν τῆς πολιτείας καὶ ἡ συνοδουσα τὸν φωτισμὸν βελτίωσις τῶν ἡθῶν, χωρὶς τῆς ὁποίας, οἱ πλέον δίκαιοι Νόμοι γίνονται ὕψωμα ἀράχνης.

— Συνέβη εἰς τὴν πολιτικὴν, ὅτι συμβαίνει εἰς τὴν θρησκείαν· πολλοὶ κλητοὶ καὶ ὀλίγοι ἐκλεκτοί. Πῶς θέλεις νὰ σταδιοδρομήσῃ εὐτυχῶς, ὅστις τρέχει φορτωμένος; Εἰς τοὺς σωματικούς ἀγῶνας πρῶτον ἔργον τοῦ μέλλοντος νὰ τρέξῃ εἶνε νὰ ἐκδυθῇ τὰ περιττὰ φορέματα, καὶ νὰ ἐλαφρώσῃ τὸ σῶμά του· εἰς τοὺς πολιτικούς ἐξ ἐναντίας, οἱ πλείστοροι ἀπὸ τοὺς τρέχοντας τρέχουν καταφορτωμένοι τὰ πάθη των· ἄλλος τρέχει διὰ νὰ ἀποκτήσῃ χρυσόν, ἄλλος ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας, ἄλλος διὰ κανένα τίτλον

γελιοῦ τῆς Ἐξοχότητος ἢ Ἐκλαμπρότητος, χωρὶς να συλλογισθῇ, ὅτι μόνος σκοπὸς τοῦ δρόμου του πρέπει νὰ ᾖ νὰ χρυσώσῃ τὴν Πατρίδα του, νὰ τὴν καταστήσῃ μόνην ἄρχουσαν, μόνην Ἐξοχωτάτην καὶ Ἐκλαμπροτάτην, ὡς ἔπραξαν ἄλλοτε οἱ Ἀριστεῖδαι, οἱ Φωκίονες καὶ εἰς τοὺς καιροὺς μας οἱ Βασιγιτανῶνες, οἱ Φραγκλῖνοι καὶ Γεφερωῶνες.

— Εἶνε μαρτυρημένον ἀπὸ τὴν πείραν, ὅτι ἀπὸ δύο ἐπίσης ἀπαίδευτα ὑποκειμένα, ἀπὸ δύο ἐπίσης ἀπαίδευτα ἔθνη, τὸ πλουσιώτερον εἶνε τὸ ἐλιενούτερον.

— Καθὼς ἀπὸ δύο κακὰ ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος ἀναγκάζόμενος διαλέγει τὸ μικρότερον, οὕτως ἀπὸ δύο καλὰ χρέος ἔχει πάντοτε νὰ διαλέγῃ τὸ μεγαλύτερον.

— Ὅλα τὰ χρήσιμα γίνονται, ἂν προημευθῇτε τὰ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα, κατὰ τὸ ὄνομα των ὡς ἀναγκαῖα, καὶ ἀναβάλετε εἰς ἄλλον καιρὸν ὅλα τὰ λαμπρά.

— Ἀπὸ τὴν μακρὰν πείραν εἶνε ἀποδειγμένον, ὅτι ἡ φυλακὴ τῆς ἐλευθερίας χρειάζεται ἀπαραιτήτως παιδείαν, καὶ ἐκ τούτου συμπεραίνεται ὅτι ἡ διάδοσις τῶν γραμμάτων εἶνε ὧων τῶν φιλανθρωπῶν ἔργον τὸ φιλανθρωπάτατον.

— Συμβαίνει καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν ἀνάλογόν τι μετὰ τὸ συμβαίνει εἰς τὸν στόμαχον. Ὅταν τούτου τὴν δύναμιν ὑπερβαίνωσι τὰ βρώματα, δὲν τρέφουσι πλέον, ἀλλὰ γεννῶσι κακοχυμίας. Καὶ αἱ κακοχυμίας τοῦ νοῦ, ὅταν μάλιστα ἀρχίσωσιν ἀπὸ τὴν ἀπαλὴν ἡλικίαν, γίνονται πλέον δυσθεράπευτοι παρὰ τὰς κακοχυμίας τοῦ σώματος.